

Edizione diplomatico-interpretativa

178v

[E]nlotemps et enlasazon que lo reisricha(r)tz
Dengleterra guerreiaua ablo rei felip de
fransa. Sil feiron amduiencamp ab tota
lor gen. lo reis de fransa si auiaabse. frances

En lo temps et en la sazon que lo reis Richartz
d?Engleterra guerreiava ab lo rei Felip de
Fransa, si.l feiron amdui en camp ab tota
lor gen. Lo reis de Fransa si avia ab se Frances

ebergoi(n)gnos. ecampanes. eflame(n)cs. ecels de be-rrion. El reis richartz auia abse englesenorma(n)z. ebretos. epeitaus. ecelsdanieu. edetorrena. edal -maine. ede saint onge. edelemozin. et era sobre la riba dunflumqueanomGaura. lo qual passa al pe de niort. Eluna ostz si era duna riba. elautra ost era dalautra. Et enaissi esteron.xv. iorn. echascu(n) iorn sarmauan et appareillauan de uenir ala batailla ensem. Mas arcivesque et evesque et abat et home dorde que cercava(n) patz eran emiech que defendian que la batailla no(n) era. Et un dia foron armat tuit aquill qe ran ab lo rei richart et esqueirat de uenir ala batailla. ede passar la gaura. eli frances sarmarent et esqueirere(n)t. eli bon home de religion foron ablas crotz en bratz. Pregant richart el rei felip que la batailla no(n) degues esser. El reis de franza dizia que la batailla no(n) remanria sil reis richart noillfazia fezeutat de tot so qe auia de samar. Del ducat de norma(n)dia. edelducat de quitania. edelcomtat de peitieus. eqeil rendes guiertz. lo qual lo reis richartz lauia tot. Et enrichartz qua(n)t auzi aquesta paraula quel reis felips demandaua. p(er) lagrant baudesa quel auia. Carli ca(m)panes lui promes que noill serion alencontra p(er) la grant cantitat dels esterlins que auia semenatz entre lor. si montet en destrer emes lelm en latesta. e fai sonar las trombas e fai dessar los sieus co(n)-fanos contra laiga p(er) passar outra. Et aordena las esqueiras dels baros ede la [soa] gen p(er) passar outra ala batailla. El reis felips cant lo ui uenir montet endestrer emes lelme en testa. Etota la soa gens mo(n)teron endestriers. epresero(n) lor ar- mas p(er) uenir ala batailla. Trait li ca(m)panes qe no meteron elmes en testa. El reis felips qa(n)t ui uenir enrichart ela soa gen ab ta(n)t gra(n) ui gor. Eui queill ca(m)panes no uenion ala batailla. el fon auilizt et spaue(n)tatz. Ecom(en)safar apareillar los arcivesques els evesques et homes de relion tot quels que lauion pregat de la patz far. E preguet lor quil aneson pregar en richart de la patz far edel concordi. Esi lor p(ro) - mes de far ede dir aquella patz et aquel concordi del deman de gisort edel uassalatge q(ue)ill fazia enrichartz. Eli sai(n)t home uengron ab las crotz en bratz encontralo reirichart plora(n).

e Bergoingnos e Campanes e Flamencs e cel de Berrion. El reis Richartz avia ab se Engles e Normanz e Bretos e Peitaus e cel d'Anjeu e de Torrena e dal Maine e de Saint Onge e de Lemozin. Et era sobre la riba d'un flum que a nom Gaura, lo qual passa al pe de Niort. E l'una ostz si era d'una riba e l'autra ost era da l'autra. Et enaissi esteron XV jorn e chascun jorn s'armavan et appareillavan de venir a la batailla ensem. Mas arcivesque et evesque et abat et home d'orde que cercavan patz, eran e miech, que defendian que la batailla non era. Et un dia foron armat tuit aquill q'eran ab lo rei Richart et esqueirat de venir a la batailla e de passar la Gaura, e li Frances s'armerent et esquiererent. E li bon home de religion foron ab las crotz en bratz, pregant Richart e li rei Felip que la batailla non degues esser. El reis de Franza dizia que la batailla non remanria si. li reis Richart no ill fazia fezeutat de tot so qe avia de sa mar, del ducat de Normandia e del ducat d'Equitania e del comtat de Peitieus e qe. il rendes Guiortz, lo qual lo reis Richartz l'avio tot. Et En Richartz, quant auzi aquesta paraula que. li reis Felips demandava, per la grant baudesa qu'el avia, car li Campanes a lui promes que no ill serion a l'encontra per la grant cantitat dels esterlins que avia semenatz entre lor, si montet en destrer e mes l'elme en la testa e fai sonar las trombas e fai dessar los sieus confanos contra l'aiga per passar outra et aordena las esqueiras dels baros e de la soa gen per passar outra ala batailla. El reis Felips, cant lo vi venir, montet en destrer e mes l'elme en testa e tota la soa gens monteron en destriers e preseron lor armas per venir a la batailla, trait li Campanes qe no meteron el mes en testa. El reis Felips, qant vi venir En Richartz e la soa gen ab tant gran vigor e vi que ill Campanes no venion a la batailla, el fon avilizt et espaventatz. E comensa far apareillar los arcivesques e ls evesques et homes de relion, tot quels que l'avion pregat de la patz far, e preguet lor qu'il aneson pregar En Richartz de la patz far e del concordi. E si lor promes de far e de dir aquella patz et aquel concordi del deman de Gisort e del vassalatge que ill fazia En Richartz. E li saint home vengron ab las crotz en bratz contra lo rei Richart, ploran

Quel [agues] pietat de tanta bona gen comauianel
ca(m)p
Que tuit eron amorir. Eques uolgues la patz qil
farian laissar guisort. el rei partir de sobre la soa
terra. Eli baron qua(n)t auziron la grant honor q(ue)l
reis felips li presentaua. Foron tuich al rei richart.
conseilleron lo quel preses lo concordi ela patz.
Et el per los precs dels boshomes de religion ep(er)
lo conseill dels seus baros si fetz la patz el concor-
di. Si quel reis felips li laisset guiort quitame(n).
el uassalatges remas enpenden si com el estaua.
epartit se del camp. El reis richartz remas. eforo(n)
iurat ambedui la patz adetz anz. edeisfeiro(n) lor
ostz. ederon comiat als soudadiers. Euengron
escars et auars ambedui li rei ecobe. Eno uol-
ron far ost ni despendre. Si no(n) en falcos et en au-
stors et en chans et enlebriers et enconprar ter-
ras epossessions. et en far tort alor baros. Do(n) tuit
li baron del rei de fransa foron trist edolen eli ba-
ron del rei richart car auian la patz faicha. p(er) que
chascu(n)s dels dos reis era uengutz escars eulans.
enbertrans de born sifo plus iratz que negus de-
ls autres baros. p(er) so car no se dellectaua mais
en guerra de si edautrui. emais en la guerra
dels dos reis. p(er) so que quant il auian li dui rei
guerra ensems. eill auia<n> denrichart tot so q(ue)l
uolia dauer edonor. Et era temsutz damdos los
reis p(er) lor dire de la lenga. Don el p(er) uolu(n)tat
quel
ac queil rei torneson ala guerra e p(er) la uolu(n)tat
quel ui als autres baros si fetz aquest s(ir)uentes.
lo quals come(n)ssa. pois li baron son irat ni
lor
pesa.

qu'el agues pietat de tanta bona gen com avian el
camp, que tuit eron a morir, e que.s volgues la patz
q'il
farian laissar Guisort e.l rei partir de sobre la soa
terra. E li baron, quant auziron la grant honor que.l
reis Felips li presentava, foron tuich al rei Richart,
conseilleron lo qu'el preses lo concordi e la patz.
Et el, per los precs dels homes de religion e per
lo conseill dels seus baros, si fetz la patz e.l
concordi.
Si que.l reis Felips li laisset Guiort quitamen
e.l vassalatges remas en penden si com el estava
e partit se del camp, e.l reis Richartz remas e foron
jurat ambedui la patz a detz anz e deisfeiron lor
ostz e deron comiat als soudadiers. E vengron
escars et avars ambedui li rei e cobe e no
volgron far ost ni despendre, si non en falcos et en
austors et en chans et en lebriers et en comprar
terrass e possessions et en far tort a lor baros. Don
tuit
li baron del rei de Frans foron trist e dolen, e li baron
del rei Richart car avian la patz faicha per que
chascuns dels dos reis era vengutz escars e vilans.
En Bertrans de Born si fo plus iratz que negus dels
autres baros, per so car no se dellectava mais
en guerra de si e d'autrui e mais en la guerra
dels dos reis, per so que quant il avian li dui rei
guerra ensems, eill avia d'En Richart tot so qu'el
volia d'aver e d'onor et era temsutz d'amdos los
reis per lor dire de la lenga. Don el, per voluntat q'el
ac que.il rei torneson a la guerra e per la voluntat
qu'el vi als autres baros, si fetz aquest sirventes, lo
quals comenassa *Pois li baron son irat ni lor pesa.*

- letto 298 volte